

MAVZU: OLIY TA'LIMDA BO'LAJAK MUTAXASSISLARNI YANGI ZAMON RUHIDA TAYYORLASH MEXANIZMLARI TAHLILI.**Yuldashbayeva Bonu Hamza qizi***Osiyo Xalqaro Universiteti Magistranti.**yuldashevabonu332@gmail.com*

Annotatsiya: Ushbu maqolada oliy ta'lim tizimida bo'lajak mutaxassislarni yangi zamon talablariga mos ravishda tayyorlash mexanizmlari, innovatsion ta'lim yondashuvlari, kompetensiyaviy model, raqamli ta'lim texnologiyalari hamda zamonaviy pedagogik metodlarning o'rni yoritiladi. Shu bilan birga, ta'lim jarayonining modernizatsiya qilinishi, talabalarda fleksibil fikrlash, kreativlik, raqamli savodxonlik va global kompetensiyalarni shakllantirish jarayonlari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: innovatsion pedagogika, kompetensiya, raqamli avlod, kreativ fikrlash, zamon talablari, ta'lim texnologiyalari, mutaxassis tayyorlash.

АНАЛИЗ МЕХАНИЗМОВ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ В ДУХЕ НОВОГО ВРЕМЕНИ.*Юлдашбаева Бану Хамзаевна. Магистр**Международного Университета Азии.**yuldashevabonu332@gmail.com*

Аннотация: В данной статье показано, что самостоятельное обучение в высшем образовании-это процесс, с помощью которого студент может планировать свой процесс получения знаний, ставить цели, самостоятельно искать необходимые ресурсы, решать практические вопросы и оценивать свою успеваемость. Основной целью является формирование критически мыслящего, творческого, умеющего самостоятельно работать с информацией специалиста и разработка методики его применения в образовательном процессе.

Ключевые слова: инновационная педагогика, компетентность, цифровое поколение, креативное мышление, современные требования, образовательные технологии, подготовка специалистов

ANALYSIS OF THE MECHANISMS OF TRAINING FUTURE SPECIALISTS IN HIGHER EDUCATION IN THE SPIRIT OF A NEW TIME.*Yuldashbayeva Banu Hamzayovna. Master
Of International University Of Asia.*

Abstract In this article, Independent Education in higher education is the process by which a student can plan their learning process, set goals, independently search for the necessary resources, solve practical issues and evaluate their activities. The main goal is to form a specialist who thinks critically, is creative, can work independently with information, and the development of a methodology is to apply it in the educational process.

Key words: innovative pedagogy, competence, digital generation, creative thinking, modern requirements, educational technologies, specialist training

Bugungi kunda bo'lajak mutaxassis nafaqat o'z kasbini mukammal egallashi, balki kreativ fikrlash, muammolarga tez moslashish, raqamli texnologiyalardan foydalanish, mustaqil qaror qabul qilish va global jarayonlarni tushunish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak. Shu sababli, oliy ta'lim muassasalarida yangi zamon ruhida kadr tayyorlash mexanizmlarini ishlab chiqish dolzarb vazifa hisoblanadi. XXI asrda jamiyatda ro'y berayotgan keskin o'zgarishlar, texnologik rivojlanish, global raqobatning kuchayishi, shuningdek, mehnat bozoridagi yangi kasblar va talab qilinadigan kompetensiyalar oliy ta'lim tizimiga yangicha yondashuvni talab qilmoqda. Bugungi kunda bo'lajak mutaxassis nafaqat o'z kasbini mukammal egallashi, balki kreativ fikrlay olishi, muammolarga tez va samarali moslasha olishi, raqamli texnologiyalardan foydalanishda puxta ko'nikmaga ega bo'lishi, mustaqil qarorlar qabul qilishi va global jarayonlarni chuqur tushunishi lozim. Shu nuqtai nazardan, oliy ta'lim muassasalari zamonaviy kadrlarni tayyorlashda yangi pedagogik yondashuvlarni, innovatsion ta'lim texnologiyalarini va kompetensiyaviy metodlarni joriy etishni ustuvor vazifa sifatida belgilaydi.

Yangi zamon mutaxassisini tayyorlash jarayonida asosiy e'tibor talabaning shaxsiy rivojlanishiga, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuv ko'nikmalarini shakllantirishga qaratiladi. Ta'lim jarayoni talabaning nafaqat nazariy bilimlarni egallashini, balki ularni amaliyotga tatbiq etish, murakkab vaziyatlarni tahlil qilish va innovatsion yechimlar yaratish qobiliyatini rivojlantirishga yo'naltiriladi. Shu bilan birga, talabalarda axborot bilan ishlash madaniyati, kommunikativ kompetensiyalar, jamoaviy ishlash ko'nikmalari va kasbiy etikani shakllantirish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Shu nuqtai nazardan qaraganda, oliy ta'lim muassasalarida yangi zamon ruhida kadr tayyorlash mexanizmi quyidagi asosiy yo'nalishlarga tayanadi: talabaning mustaqil o'quv faoliyatini tashkil etish, innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash, raqamli resurslar va platformalarni joriy etish, kompetensiyaviy yondashuvni ta'minlash, hamda talabaning ijodiy va analitik fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

Ushbu mexanizmlar orqali oliy ta'lim tizimi zamonaviy talablar va global standartlarga mos, raqobatbardosh, ijodiy fikrlaydigan va amaliy ko'nikmalarga ega bo'lgan mutaxassislarni yetishtirish imkoniyatiga ega bo'ladi.

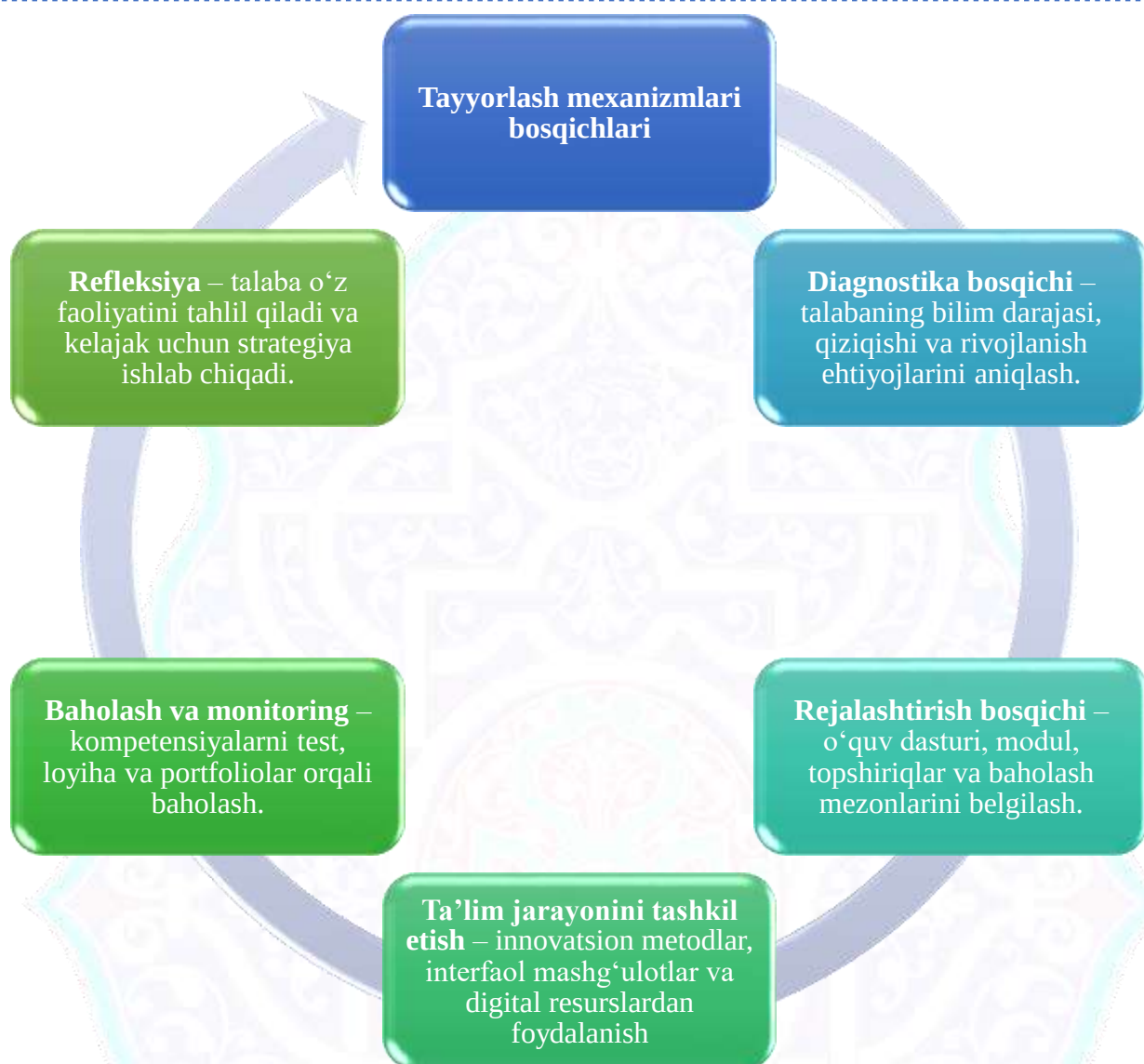
Shunday qilib, XXI asr sharoitida bo'lajak mutaxassislarni yangi zamon ruhida tayyorlash — nafaqat oliy ta'limning strategik vazifasi, balki mamlakatning iqtisodiy, ijtimoiy va ilmiy taraqqiyotida hal qiluvchi rol o'ynaydigan omil hisoblanadi. Bu esa oliy ta'lim muassasalarini doimiy yangilanish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va ta'lim mazmunini zamon talablariga moslashtirishga majbur qiladi.

Yangi zamon ruhida mutaxassis tayyorlashning nazariy asoslari

Yangi zamon talablari bo'yicha mutaxassis tayyorlash jarayoni quyidagi nazariy asoslarga tayanadi:

1. **Kompetensiyaviy yondashuv** – talaba nafaqat bilim egallashi, balki amaliy ko'nikma va shaxsiy salohiyatini rivojlantirishi zarur.
2. **Innovatsion pedagogika** – ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalar, interfaol metodlar va loyiha asosidagi ishlash qo'llaniladi.
3. **Raqamli savodxonlik** – talaba axborot bilan ishlash, virtual platformalarda o'qish va sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak.
4. **Shaxsiy rivojlanish va ijodiy fikrlash** – talaba muammolarni mustaqil hal etish va ijodiy yechimlar ishlab chiqish qobiliyatiga ega bo'lishi zarur.
5. **Global kompetensiyalar** – talaba xalqaro jarayonlar, madaniyatlararo muloqot va global iqtisodiy sharoitlarni tushunishga o'rgatiladi.

Bu tamoyillar yangi zamon talabalari uchun zamonaviy, moslashuvchan va amaliy ahamiyatga ega o'quv tizimini yaratishga xizmat qiladi. Mamlakatimizda zamonaviy axborot–kommunikatsiya texnologiyalarning ta'lim, ishlab chiqarish sohalariga kirib borishi kadrlar tayyorlash tizimini zamonaviy talablar asosida takomillashtirishni talab etmoqda. Ta'lim oluvchilarning kasbiy va shaxsiy kompetensiyalarini shakllantirish borasidagi muammolarni bartaraf etish uchun, talabalarning shaxsiy ta'lim traektoriyasini belgilashga doir shart-sharoitlar yaratish, ta'limni individuallashtirish, ta'lim jarayoniga o'qitishning zamonaviy pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari vositalarini joriy etish hamda ilg'or xorijiy tajribalarni qo'llagan holda o'quv jarayonini tashkil qilish muhim ahamiyat kasb etadi



“Oliy ta’limda zamonaviy texnologiyalar, internet va ommaviy ochiq kurslardan foydalangan holda, masofadan, elektron o’qitish kurslarining dasturini ishlab chiqish” ustuvor vazifa sifatida belgingan. Bunday ta’lim muhitida o’quv jarayonini zamonaviy raqamli texnologiyalaridan foydalangan holda amalga oshirish, o’qituvchi ishining muvaffaqiyatini ko’rsatuvchi asosiy mezon sifatida baholangan. Bugungi kunda raqamli iqtisodiyot uchun yuqori malakali mutaxassis kadrlar tayyorlash tizimini tashkil etish, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va ta’lim texnologiyalarining mustahkam integratsiyasini ta’minlash, bu borada pedagog kadrlarning kasbiy mahoratini uzluksiz rivojlantirib borish uchun ularga qo’shimcha sharoitlar yaratish, ta’lim jarayonlarini raqamli texnologiyalar asosida individuallashtirish masalalariga alohida e’tibor qaratilmoqda.

Mamlakatimizda axborot texnologiyalari sohasida mutaxassislarni kasbga tayyorlash va qayta tayyorlash tizimining samaradorligini oshirish bo’yicha amalga oshirilayotgan islohotlar, davlat organlari va tarmoq tashkilotlarini malakali IT-mutaxassislar bilan ta’minlash uchun mustahkam zamin yaratmoqda. Ta’lim

berishning yangi metodlari va shakllarini joriy etish, elektron ta'lim resurslari, masofaviy ta'lim shakllari, ochiq ta'lim resurslari, elektron ta'lim mahsulotlaridan foydalanish bo'yicha tadqiqotlar amalga oshirilmoqda. Yangi zamon ruhida mutaxassis tayyorlash oliy ta'lim tizimining strategik vazifasi bo'lib, raqamli iqtisodiyot sharoitida raqobatbardosh kadrlar yetishtirishga qaratilgan. Innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash, ta'lim muhitini modernizatsiya qilish, talabaning mustaqil va ijodiy faoliyatini rag'batlantirish, kompetensiyaviy yondashuvni ta'minlash — zamonaviy mutaxassisni tayyorlash mexanizmining asosiy omillari hisoblanadi. Shunday yondashuv orqali talaba nafaqat bilim va ko'nikmalarni egallaydi, balki ijodkor, innovator va global fikrlashga ega mutaxassis sifatida shakllanadi. Bu esa oliy ta'limning mamlakat iqtisodiy, ijtimoiy va ilmiy taraqqiyotidagi ahamiyatini yanada mustahkamlaydi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. B.X.Shaymatov, B.S.Abdullaeva, M.Q.Jo'raev, "Elektr mashinalari", Buxoro: BMTI, 2022 y.-209 b.
2. M.Q.Jo'rayev, F.J.Xudonazarov "Elektr mashinalari" fani taraqqiyotining ustuvor yo'nalishlari Maqola. Academic Research in Educational Sciences VOLUME 2 | ISSUE 11 | 2021 ISSN: 2181-1385 Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723 Directory Indexing of International Research Journals-CiteFactor 2020-21: 0.89 DOI: 10.24412/2181-1385-2021-11-1184-1190
3. Jo'rayev M. Q. "Oliy ta'lim muassasalarining elektr energetika yo'nalishi talabalariga elektr mashinalari fanini hozirgi kunda o'qitish tahlili". Toshkent 2021 1–son 18 bet
4. Jo'rayev M. Q. "Elektr yuritmalari tezligini roslash usullari" Ilmiy-nazariy va metodik jurnal Buxoro 2021, № 5 114 bet
5. Development of teaching methods in the field of "electrical machines" using new pedagogical technologies 1Jo'rayev M. K, 2Husenov D. R, 3Sharopov F.K. International Engineering Journal For Research & Development 584-586 p
6. Jo'rayev, M. Q., & Xudonazarov, F. J. (2021). "Elektr mashinalari" fani Taraqqiyotining ustuvor yo'nalishlari. Academic Research in Educational Sciences, 2(11), 1184-1190. doi:10.24412/2181-1385-2021-11-1184-1190 bet
7. Jurayev Mirjalol Kahramonovich "Software analysis of electric machine science" ISSN:2776-0960 Volume 3, Issue 1 Jan., 2022 143P a g
8. Jo'rayev Mirjalol Qahramonovich "ELEKTR ENERGIYASINI EKSPLOATATSIYA QILISHDA TRANSFORMATORLARNING AHAMIYATI" "PEDAGOGS" international research journal ISSN: 2181-4027_SJIF: 4.995
9. Жўраев М.Қ. Электр юритмалар тезлигини ростлаш усуллари Педагогик маҳорат Илмий-назарий ва методологик журнал Бухоро 2021, №23, 114-118 б,(13.00.02)
10. Jo'rayev M. Q. Scientific methodical bases of the science of electric machines academia: An International Multidisciplinary Research Journal ISSN: 2249-

- 7137Vol.12,Issue09,September 2022 SJIF 2022=8.252 A peer reviewed journal<https://www.indianjournals.com>
- 11.Jo'rayev M. Q. Ilmiy konferensiya "Elektr mashinalari fanini o'qitish didaktik takomillashtirish jihatlarini" INTERNATIONAL CONFERENCE ON DEVELOPMENTS IN EDUCATION SCIENCESAND HUMANITIES International scientific-online conference 4nd part, 2-124 pages Part 4 September 29 CANADA <https://zenodo.org/record/7146065>
 - 12.Jo'rayev M. Q. Ilmiy konferensiya "Elektr mashinalari fani rivojlanish ginezisi va mazmuni" INTERNATIONAL CONFERENCE ON DEVELOPMENTS IN EDUCATION SCIENCESAND HUMANITIES International scientific-online conference 4nd part, 2-124 pages Part 4 September 29 CANADA <https://zenodo.org/record/7146065>
 - 13.Jorayev Mirjalol Kahramonovich OPINIONS OF UZBEK AND FOREIGN SCIENTISTS IN TEACHING THE SCIENCE OF ELECTRIC MACHINES 76-80 British Journal of Global Ecology and Sustainable Development <https://journalzone.org/index.php/bjgesd/article/view/317> ISSN (E): 2754-9291
 - 14.Джураев Мирджалал Кахрамонович, Камалов Камал Малик угли «Синхронные машины», инновационные методы в обучении <http://www.ijaretm.com/> ISSN:2349-0012
 - 15.Jo'rayev Mirjalol Qahramonovich,Jafarov Sobir Talab o'g'li, Nizomov Nozimjon Zafar O'g'li, Kamolov Kamol Malik o'g'li "Qadoqlash sexidagi qo'llanilgan elektr yuritmani boshqarish blokini takomillashtirish orqali maxsulot namligini mo'tadil saqlash" <https://wordlyknowledge.uz/> ISSN : 2181-4341
 - 16.Жўпаев М.К., Software Analysis of Electric Machine Science, Research Jet Journal of Analysis and Inversions IF-7.6, <https://reserchjet.academiascience.org/index.php/rjai/article/view/414> ISSN 2776-0960
 - 17.Jo'rayev Mirjalol Qahramonovich, Jafarov Sobir Talab o'g'li "Methodology of teaching experimental work, organization of independent work in technical higher education institutions <https://www.eijmr.org/index.php/eijmr/article/view/192>
 - 18.Jo'rayev, M. Q., Rashidov, H. H., & Murodov, A. O. (2023). Texnika oliy ta'lim muassalarida fanlarning amaliy ko'nikmalarni oshirishning qiyosiy tahlillari. Innovative development ineducational activities, 2(21), 4–11. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10138064>
 - 19.Jo'rayev Mirjalol Qahramonovich, Po'latov Bexruz Zafarovich, Ravshanov Abbas Yashin o'g'li,Rashidov Hamrozbek Hayotovich International conference pedagogical reforms and their solutions VOLUME1, ISSUE2, 2024 <https://worldlyjournals.com/index.php/PRS/article/view/860>
 - 20.Jo'rayev Mirjalol Qahramonovich, Rashidov Hamrozbek Hayotovich "Elektrotexnika va elektronika" fanini o'qitisha zamonaviy pedagogik texnologiyalari tahlili. ISSN 2181-4341. VOLUME 8, ISSUE 2, MARCH, 2024 <https://worldlyjournals.com/index.php/IFX/article/view/1312>